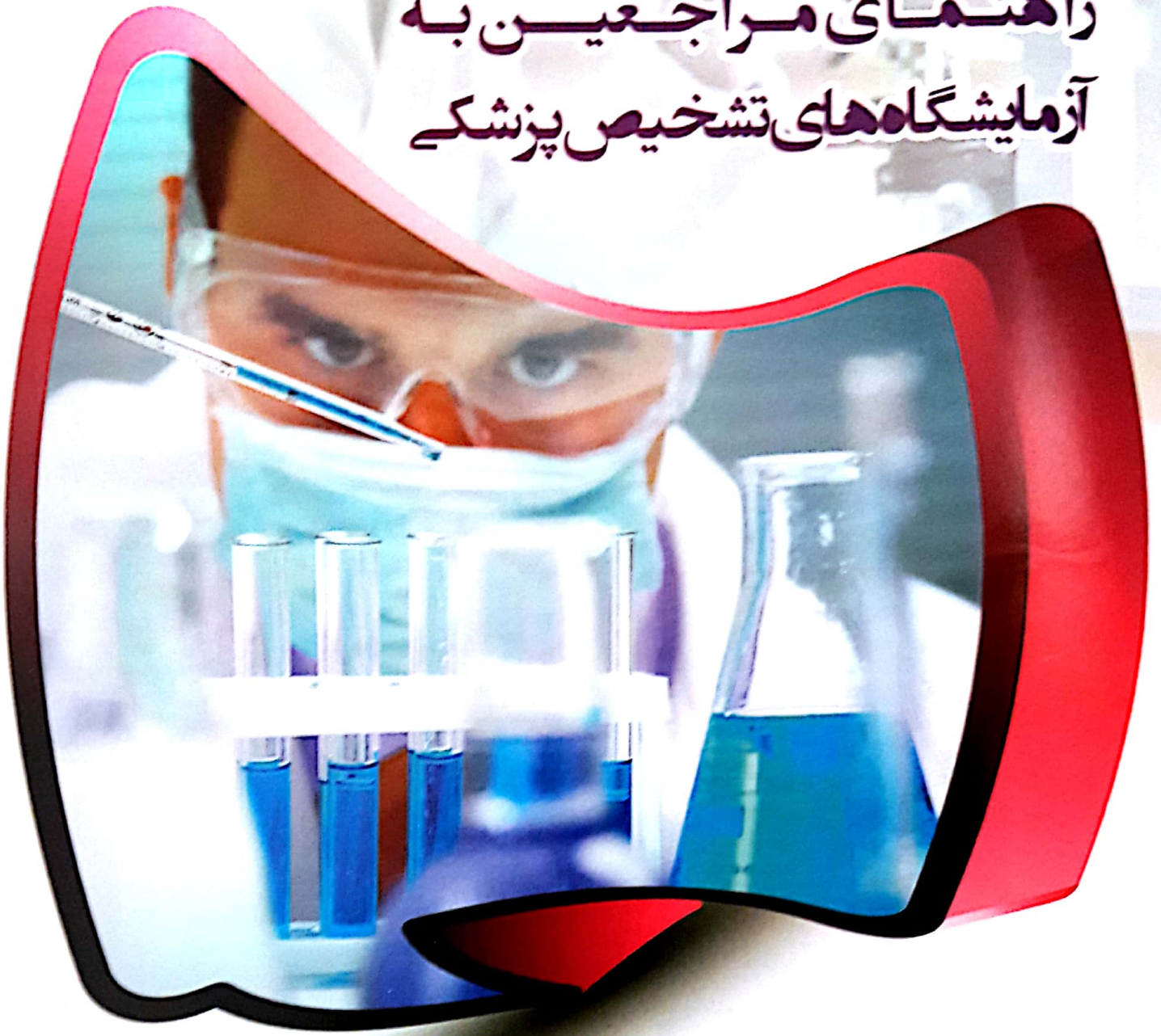

راهنمای مراجعین به
آزمایشگاه‌های تشخیص پزشکی

آزمایشگاه پاتوبیولوژی بهداد

Behdad Pathobiology Lab.

خیابان قائم مقام فراهانی، روبروی بیمارستان تهران کلینیک، خیابان ششم، پلاک ۶

تلفن: ۴ - ۸۸ ۵۴ ۷۹ ۴۲

www.behdadlab.ir

درب ظرف نمونه را بسته و آن را به آزمایشگاه تحویل دهید.

توجه داشته باشید که:

بهترین نمونه برای تشخیص عفونت‌های ادراری نخستین نمونه ادرار صبحگاهی است.

ویژه آقایان:

- پیش از انجام آزمایش از نوشیدن بیش از حد مایعات اجتناب نمایید.
- دست‌های خود را کاملاً با آب و صابون شسته و به خوبی با دستمال کاغذی خشک کنید.
- درب ظرف ادرار را با احتیاط باز کنید؛ بدون آن که دست‌های شما با سطح داخلی ظرف یا درب آن تماس پیدا کند.
- سرآلت را با دستمال مرطوب یکبار مصرف دو بار و

هر بار با استفاده از یک دستمال جدید تمیز کنید .
مراقب باشید که سرآلت به سطح داخلی ظرف نخورد .
مقدار کمی از قسمت اول ادرار (چند قطره اول) را به داخل توالت تخلیه کرده و حدود ۳۰ میلی لیتر (نصف ظرف نمونه) از آن را جمع کنید .
درب ظرف نمونه را بسته و آن را تحویل آزمایشگاه دهید .

دستور العمل جمع آوری ادرار ۲۴ ساعته

نمونه ادرار ۲۴ ساعته برای تشخیص بسیاری از بیماری‌ها مخصوصاً بیماری‌های کلیوی مورد استفاده قرار می‌گیرد . نمونه باید دقیقاً طی ۲۴ ساعت جمع آوری شود . به همین منظور گالن‌هایی از سوی آزمایشگاه در اختیار شما قرار می‌گیرد که برخی از آنها حاوی مواد نگهدارنده مایع یا جامد است . نکته مهم این است که شما نباید تحت هیچ شرایطی این مواد را خالی کرده یا آنها را بوی کنید .

برای جمع آوری ادرار ۲۴ ساعته هیچگاه از ظرفی غیر از ظرف‌هایی که آزمایشگاه در اختیار شما قرار می‌دهد استفاده نکنید .

ضمناً رعایت موارد ذیل ضروری است :

- در ابتدای جمع آوری نمونه ، دفع ادرار را انجام داده و آن را دور بریزید . زمان را دقیقاً یادداشت کنید (مثلاً ساعت ۷ صبح) .
- به مدت یک شبانه روز (۲۴ ساعت) یعنی تا ساعت ۷ صبح فردا تمامی نوبت‌های دفع ادرار را در ظرف مخصوص جمع آوری کنید .

در طول جمع آوری ادرار باید ظرف جمع آوری دور از دسترس کودکان و در جای خشک (ترجیحاً در یخچال) نگهداری شده و بلافاصله پس از اتمام کار به آزمایشگاه تحویل داده شود .

آخرین نوبت دفع ادرار باید راس همان ساعتی که جمع آوری ادرار شروع شده بود ، انجام و نمونه ریخته شود .

در صورت امکان ادرار را مستقیماً داخل گالن نریزید و از ظرف‌های استریل ادرار جهت این کار استفاده ننمایید .

دستور العمل جمع آوری نمونه مدفوع

رایج‌ترین کاربرد آزمایش مدفوع تشخیص انواع مختلف انگل‌های بیماری‌زا در روده است . افرادی که تحت آزمایش مدفوع قرار می‌گیرند ، باید برای مدت ۷ تا ۱۰ روز پیش از انجام این آزمایش از درمان با روغن کرچک یا روغن‌های معدنی ، بیسموت ، متیزپوم ، ترکیبات ضد اسهال ، تنقیه با پارپوم و مصرف آنتی‌بیوتیک‌ها خودداری نمایند . بهتر است این آزمایش در سه نوبت انجام شود . نمونه مدفوع باید مستقیماً در ظرفی که از طرف آزمایشگاه در اختیار بیمار قرار می‌گیرد جمع آوری شود . اگر بیمار بستری است ، نمونه را در یک ظرف خشک جمع آوری نموده و سپس با استفاده از چوب مخصوص (ایسلاگ) نمونه را به ظرف برجسب دار منتقل نمایید . نمونه مدفوع نباید با آب آلوده شود زیرا ادرار می‌تواند برخی انگل‌های فعال را از بین ببرد . بیماران باید نمونه جمع آوری شده را خصوصاً در موارد مشکوک به اسهال خونی بلافاصله به آزمایشگاه تحویل دهند . اگر انجام آزمایش حداکثر تا ۳۰ دقیقه پس از جمع آوری نمونه امکان پذیر نباشد ، لازم است تا نمونه در یخچال قرار داده شود .

آزمایش بررسی خون مخفی در مدفوع

گاهی اوقات خونریزی‌های مختصری در بخش‌های

مختلف دستگاه گوارش اتفاق می‌افتد که به علت کم بودن با چشم دیده نمی‌شود ، بنابراین باید با روش‌های آزمایشگاهی تشخیص داده شود . بهتر است این آزمایش در ۳ نوبت انجام شود .

برای انجام این آزمایش باید نکات زیر را رعایت نمائید :
۴۸-۷۲ ساعت پیش از آزمایش و در طی دوره جمع آوری نمونه مدفوع از خوردن گوشت قرمز ، گوشت سفید (مرغ و ماهیان) ، ماهی ، شلغم و تربچه خودداری کنید .

مصرف قرض‌های آهن و فر فولیک ، کبوسول ، هماتینیک و ففول ، ایندومتاسین ، کلشیین ، اسپرین ، بروفن ، کورتون‌ها و ویتامین C باید ۴۸ ساعت پیش از انجام آزمایش قطع شود . در صورت داشتن سابقه خونریزی از لثه ۴۸ ساعت پیش از انجام آزمایش از مسواک زدن و کشیدن نخ دندان اجتناب ننمایید . نمونه باید سریعاً به آزمایشگاه تحویل داده شود . نمونه مدفوع نباید با ادرار یا سایر مواد آلوده شود .

دستورالعمل جمع آوری نمونه مایع منی

آزمایش سر روی مایع منی به منظور تشخیص علت نازایی در مردان مورد استفاده قرار می‌گیرد . نمونه باید ترجیحاً در آزمایشگاه تهیه شود ، در غیر این صورت باید آن را در مدت کمتر از نیم تا یک ساعت به آزمایشگاه زمان دقیق جمع آوری آن را به مسئول پذیرش اعلام نمائید .

نمونه باید پس از ۳ تا ۵ روز پرهیز از نزدیکی یا انزال تهیه شود و نمونه‌هایی که پیش از دو روز یا پس از هفت روز از آخرین نزدیکی جمع آوری می‌شود برای انجام آزمایش مناسب نیست .

وجود تب در خلال ۳ روز پیش از انجام آزمایش ، نتیجه را تحت تأثیر قرار می‌دهد . بهترین نمونه منی نمونه‌ای است که از طریق تحریک مصنوعی تهیه شده و در ظرف مخصوصی که از طرف آزمایشگاه در اختیار شما قرار داده شده ، جمع آوری می‌گردد . نمونه جمع آوری شده توسط کاندوم برای آزمایش مناسب نیست .

باید دقت شود که تمام نمونه منی در ظرف مخصوص ریخته شود زیرا در غیر این صورت باعث به دست آمدن نتیجه غیر واقعی خواهد بود .
قبل از ریختن نمونه به داخل ظرف بهتر است با دست گرفتن طرف . دمای آن را به حدود ۳۷ درجه سانتی گراد (درجه حرارت بدن) برسانید .
از قرار دادن نمونه در حرارت های کمتر از ۲۰-۳۷ درجه و بالاتر از ۴۰ درجه سانتیگراد خرداری نموده و سعی کنید تا زمان تحویل به آزمایشگاه آن را در دمای نزدیک به حرارت بدن (۳۷ درجه سانتیگراد) نگهداری کنید .

آزمایش منی بعد از بستن لوله ها در مردان (واژکتومی)

انجام آزمایش منی در این افراد مانند آزمایش معمولی منی است با این تفاوت که :
این آزمایش باید حداقل دو ماه پس از بستن لوله ها انجام شود .
در طی ۲۴ ساعت پیش از انجام آزمایش نباید نزدیکی صورت پذیرد یا مایع منی به هر علت دفع شود .

نمونه های مایع منی که از زمان جمع آوری آن بیش از نیم تا یک ساعت گذشته باشد ، فاقد ارزش تشخیصی است .

در صورتی که نمونه در خارج از آزمایشگاه تهیه شده است ، باید هر چه سریعتر به آزمایشگاه منتقل شود .

آمادگی لازم جهت آزمایش شناخت زودرس سرطان دهانه رحم

نام دیگر آن ، آزمایش پاپ اسمیر است این آزمایش به منظور شناخت زودرس سرطان دهانه رحم انجام می شود و به علاوه در زمان انجام آن می توان به التهاب دهانه رحم و عفونت های آن نیز پی برد . رعایت چند نکته پیش از انجام این آزمایش ضروری است :
از ۷۲ ساعت قبل از آزمایش از دوش واژینال (شستشوی داخل واژن با آب یا مواد ضد عفونی کننده) پرهیز نمایند .

از نمونه برداری در زمان قاعدگی ، خونریزی فعال یا دوره های التهابی اجتناب کنید .

آزمایش PSA

جهت افتراق توده های خوش خیم و بد خیم پروستات انجام این آزمایش از اواسط دهه چهارم زندگی در آقایان توصیه می شود (به طور منظم و حد اقل سالی یکبار) در صورتی که اخیراً معاینه پروستات شده اید آزمایش را حد اقل یک هفته به تمویق بیندازید .
حداقل باید ۴۸ ساعت از آخرین انزال (مقاربت یا دفع منی به هر نحو) گذشته باشد
در صورتی که اخیراً از پروستات سونوگرافی کرده اید جواب آن را به مسئول آزمایشگاه نشان دهید

آزمایشهای رایج هورمونی

۱- آزمایش هورمون های تیروئید

هر چند انجام آزمایش هورمون های تیروئید نیاز به رعایت محدودیت مصرف غذا و مایعات ندارد اما به علت اثری که افزایش چربی های خون بر نتایج آزمایش های تیروئید دارد ، حداقل ۳ ساعت قبل از آزمایش ، غذا نخورید . در صورت مصرف دارو حتماً باید با پزشک مربوطه در مورد قطع یا ادامه مصرف آنها گفتگو نمایید و آزمایشگاه را از این موضوع مطلع سازید .

آزمایش پرولاکتین

پرولاکتین که از بخشی از مغز (هیپوفیز) ترشح می شود هورمونی است که در طی دوره حاملگی و شیردهی ۱۰ تا ۲۰ برابر افزایش می یابد . انجام این آزمایش در اختلالات هورمونی از جمله به هم خوردن نظم عادت ماهیانه در خانم ها و نیز بیماران مشکوک به تومور هیپوفیز کمک کننده است .

بیماران باید نکات زیر را پیش از انجام این آزمایش رعایت کنند :
۱- باید حداقل ۲ ساعت و حد اکثر ۳ ساعت از بیدار شدن از خواب نمونه خون بدهند . نمونه هایی که زودتر از این زمان تهیه شوند افزایش ناشی از خواب را نشان خواهند داد .

توجه داشته باشید که ظاهر سالم نوزاد خصوصاً در روزهای اول تولد این اختلالات را رد نمی کند . در حال حاضر انجام تست های تیروئید فلوئوس و بیماری فنیل کتونوری در کشور الزامی است .

چند نکته مهم :

آزمایش قند خون ناشتا را پس از ۸ ساعت ناشتایی انجام دهید (توجه داشته باشید که این مدت ناشتایی باید در طی شب باشد)

آزمایش تری گلیسیرید (یکی از چربی های خون) حداقل نیاز به ۱۲ ساعت ناشتایی دارد .

برای انجام آزمایش بیترزون اوره خون (BUN) ،

۴-۸ ساعت ناشتایی کافی است؛ علاوه بیمار باید حداقل در طی ۲-۳ روز پیش از انجام آزمایش از مصرف غذاهای حاوی گوشت زیاد خودداری نماید . انجام این آزمایش در کنار آزمایش کراتینین اطلاعات دقیق تری از نحوه عملکرد کلیه ها در اختیار پزشک معالج قرار خواهد داد .

انجام آزمایش اسید اوریک و اوره خون نیاز به حداقل ۸ ساعت ناشتایی دارد .

آزمایش تعیین عیار پادتن ضد میکروب هلیکوباکتر بیلوری که یکی از عوامل مهم مولد ورم وزخم های معده است نیاز به آمادگی خاصی ندارد اما بهتر است که بیمار شب قبل غذای چرب مصرف نکند زیرا افزایش چربی خون می تواند نتیجه این آزمایش را مخدوش نماید .

۲- شب قبل از آزمایش ، لباس گشاد و راحت بپوشند و از پوشیدن لباس های تنگ خصوصاً در ناحیه سینه و پستان ها اجتناب نمایند .

۳- مابینه و نیز تحرک پستان ها طی ۲۴ ساعت قبل موجب اشتباه در نتیجه آزمایش می شود

۴- بیماران باید از نزدیکی و تماس جنسی در شب قبل خودداری کنند

۵- طی ۱۲ ساعت قبل از انجام آزمایش از ورزش و فعالیت های شدید بدنی خودداری نموده و مصرف قرص های ضد بارداری ، کلروپرومازین و متیل دوبا را پس از مشورت با پزشک معالج قطع نمایند

۶- استرس در زمان انجام آزمایش خصوصاً در طی ۳۰ دقیقه پیش از آن موجب نتایج اشتباه می شود لذا بیماران باید استرس خود را در زمان آزمایش به حداقل برسانند

آزمون های غربالگری ناهنجاری های جنینی

اسروره با انجام آزمایش هایی از جمله آزمایش های چهارگانه (کوادرابل) که بر روی نمونه خون مادر انجام می شود و یا آزمایش ترکیبی که شامل آزمایش خون از مادر و نیز انجام نوعی سونوگرافی خاص از جنین است ، می توان به تشخیص زودرس سندرم داون (که در گذشته به آن منگولیسم می گفتند و مهمترین علامت آن ناتوانی شدید ذهنی است) و ناهنجاری ها و نقایص لوله های عصبی (مغز و نخاع) رسید

ایده آل ترین زمان برای انجام آزمایش چهارگانه

بین هفته های ۱۶ تا ۱۸ ماهگی حاملگی و بهترین زمان انجام تست ترکیبی هفته یازدهم بارداری (بین هفته های ۱۰ تا ۱۳) است

آزمون های غربالگری

بیماری های متابولیک در نوزادان

خوشبختانه اسروره می توان یا گرفتن مقدار کمی خون از نوزاد از وجود چند اختلال متابولیک مهم مطلع شد و پیش از اینکه این اختلالات موجب صدمه به نوزاد شود آن ها را بطور کامل درمان نمود . مهم ترین این اختلالات بیماری های تیروئید است .

A Guide for Routine Medical Laboratories Test

دستور عمل غربالگری دیابت حاملگی

برای تمامی بانوان باردار که تا کنون سابقه ای از ابتلا به دیابت نداشته اند به منظور غربالگری دیابت در هفته ۲۴ تا ۲۸ بارداری، آزمون تحمل گلوکز خوراکی ۲ ساعته با مصرف ۷۵ گرم گلوکز (OGT) درخواست می شود.

نحوه انجام :

خانم باردار، ناشتا مراجعه نموده و در ابتدا از او نمونه خون ناشتا گرفته می شود. سپس ۷۵ گرم گلوکز در ۳۰۰ میلی لیتر آب حل می شود که او باید آن را در مدت ۵ دقیقه بنوشد (معمولاً تحمل مایع خنک برای بیماران آسان تر است). سپس بعد از یک و دو ساعت از نمونه خون گرفته می شود.

اگر نتیجه آزمایش به یکی از سه شکل زیر باشد بیمار با تشخیص دیابت بارداری نیاز به اقدام لازم و پیگیری خواهد داشت :

≥ 92	قند خون ناشتا (میلی گرم/میلی لیتر)
≥ 180	قند خون ۱ ساعت پس از مصرف گلوکز (میلی گرم / میلی لیتر)
≥ 156	قند خون ۲ ساعت پس از مصرف گلوکز (میلی گرم / میلی لیتر)